

بررسی راه‌های تأمین مالی با هدف اصلاح شیوه سرمایه‌گذاری در سازمان تأمین اجتماعی (مطالعه موردی: شهرستان زاهدان)

فهیمة کمالی^۱، مجیدجامی^۲، بهنام مرادخانی ملال^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری مؤسسه غیرانتفاعی هاتف زاهدان (نویسنده مسئول)

kamali.f.ssf@gmail.com

۲. استادیار گروه حسابداری مؤسسه غیرانتفاعی هاتف زاهدان

dr.jami58@gmail.com

۳. مربی گروه حسابداری مؤسسه غیر انتفاعی هاتف زاهدان

Behnammoradkhany@yahoo.com

چکیده

امروزه یکی از موضوعات مهم که مدیران همیشه با آن روبرو هستند، تصمیم‌گیری‌های مالی و سرمایه‌گذاری است. مدیران تلاش می‌کنند، بهترین شیوه‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری را برای سازمان خود انتخاب کنند که در شرایط زمانی و مکانی مناسب، کم‌ترین ریسک و هزینه سرمایه‌گذاری را در سازمان داشته باشد و در نوع خود، بهترین شیوه سرمایه‌گذاری با بیش‌ترین بازده باشد. این مطالعه کمی در سال ۱۳۹۷ بر روی ۲۳۴ نفر از افراد تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی زاهدان انجام شد. داده‌ها از طریق پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. جهت تحلیل داده‌های کمی، آزمون تحلیلی و توصیفی، رگرسیون‌های خطی ساده و ضریب همبستگی با استفاده از نرم‌افزار SPSS 22 بکار گرفته شد. نتایج فرضیه نشان داد، متغیر بهبود فضای کسب و کار ۰/۸۳۲ درصد تغییرات متغیر مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای را تبیین می‌کند. با توجه به همبستگی متغیرها در این فرضیه می‌توان نتیجه گرفت در صورت بهبود فضای کسب و کار، مشارکت کارفرمایان نیز به‌طور چشمگیری افزایش می‌یابد.

واژگان کلیدی: تأمین مالی، شیوه‌های سرمایه‌گذاری، سازمان تأمین اجتماعی.

۱. مقدمه

به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران مالی، یکی از مهم‌ترین وظایف مدیریت در حوزه مالی، تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری است (اعرابی و عابدی، ۱۳۸۹) که از آن به‌عنوان یکی از اهرم‌های قوی برای رسیدن به توسعه یاد می‌شود. بایستی توجه داشت، رشد اقتصادی و افزایش رفاه عمومی در بلندمدت بدون توجه به سرمایه‌گذاری و عوامل مهم تأثیرگذار در محیط سرمایه‌گذاری، امکان‌پذیر نیست (ابزری و همکاران، ۱۳۸۷).

تأمین مالی در تمام بنگاه‌ها برای رسیدن به رشد حداکثری و سودآوری است و هرچه منابع تأمین مالی در دسترس‌تر و کم‌ریسک‌تر باشد و در جایگاه و زمان مناسب، سرمایه‌گذاری شود باعث رشد بنگاه‌های اقتصادی می‌شود. عوامل اصلی تعیین‌کننده منبع تأمین مالی شامل ریسک، بازده، میزان تأمین مالی و افق زمانی سرمایه‌گذاری هستند. هر یک از منابع تأمین سرمایه، میزان ریسک‌پذیری خاص خود را دارند. بازده مورد انتظار آن‌ها نیز متفاوت است. حجم تأمین مالی نیز عامل مهمی است، افق زمانی سرمایه‌گذاری نیز عامل مهمی به‌شمار می‌رود زیرا هیچ منبع تأمین مالی نمی‌خواهد تا ابد منابع مالی خود را درگیر یک پروژه سرمایه‌گذاری نماید (بت شکن و سیف‌الدینی، ۱۳۸۹).

لذا برای تعیین بهترین منبع جذب سرمایه برای یک کسب و کار، باید با تطبیق نیازها با منابع، بهترین منابع را برای هر یک از شرایط گوناگون یک کسب و کار مشخص کرد (تأمین سرمایه امید، ۱۳۹۵) و از شیوه‌های مختلف تأمین مالی شامل تأمین مالی داخلی که متمایل به استفاده از سرمایه صاحبان سهام و خارجی که متمایل به ایجاد بدهی است می‌توان بهره‌برد (کاپلان و زینگالز، ۱۹۹۷). البته در تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌ها برای سرمایه‌گذاری، منابع داخلی شرکت به دلیل ارزان‌تر بودن، ریسک کم‌تر و کم‌هزینه بودن از اولویت‌های خاصی برخوردارند (غنی زاده و بارانی، ۱۳۹۶).

از همین‌رو با توجه به این‌که امروزه مسئله چگونگی تأمین مالی، یک موضوع بسیار مهم در کشور ارزیابی شده است (مجله اقتصاد، ۱۳۹۴) و در پژوهش‌های متعددی به بررسی روش‌های تأمین مالی و انواع آن در سازمان‌های مختلف پرداخته شده است، در پژوهش حاضر سعی در بررسی این فرآیند در سازمان تأمین اجتماعی با تأکید بر اصلاح شیوه سرمایه‌گذاری در این سازمان و به‌طور ویژه به بررسی تأثیر بهبود فضای کسب و کار بر مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود شده است.

۲. مبانی نظری

سرمایه‌گذاری

واژه سرمایه‌گذاری^۱ می‌تواند دامنه وسیعی از فعالیت‌ها را شامل شود. این واژه می‌تواند شامل سرمایه‌گذاری در گواهی سپرده، اوراق قرضه، سهام عادی یا صندوق‌های مشترک سرمایه‌گذاری باشد. اگر چه کسانی که به‌صورت حرفه‌ای به سرمایه‌گذاری می‌پردازند از دارایی‌های دیگری، از قبیل گواهی خرید اسناد^۲، برگ اختیار خرید و فروش سهام^۳، اوراق قابل تبدیل و دارایی‌های مشهود مانند طلا و اشیاء قیمتی برای انجام سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند (چالزپی، ۱۳۸۶).

دوره تکاملی یک گزینه سرمایه‌گذاری شامل سه مرحله است:

1. Investment
2. Warrant
3. Puts and calls

۱. پیش از سرمایه‌گذاری؛ ۲. سرمایه‌گذاری و ۳. عملیاتی. که در این بین، مرحله پیش‌سرمایه‌گذاری، از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا تمام بررسی‌ها و مطالعات راجع به قابلیت اجرا، نحوه اجرا و ... در این مرحله صورت گرفته و حیات و عدم حیات یک پروژه، در این مرحله صورت می‌گیرد (نوری بروجردی، ۱۳۸۳). داغانی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی سرمایه‌گذاری را برحسب موضوع، زمان و خطر سرمایه‌گذاری تقسیم‌بندی نموده‌اند:

موضوع سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری برحسب موضوع به دو دسته سرمایه‌گذاری واقعی و سرمایه‌گذاری مالی تقسیم می‌شود. سرمایه‌گذاری واقعی همان خرید ملک و آپارتمان و سرمایه‌گذاری مالی همان خرید اوراق بهادار مثل سهام عادی یا اوراق مشارکت، که فرد در ازای پرداخت پول، محق به دریافت جریانی از وجوه نقد به شکل سود می‌شود.

زمان یا مدت سرمایه‌گذاری

بر حسب زمان، سرمایه‌گذاری را می‌توان به کوتاه مدت یا حداکثر تا یک سال و بلندمدت یا بیش از یک سال تقسیم کرد.

خطر یا ریسک سرمایه‌گذاری

منافع حاصل از سرمایه‌گذاری در آینده به دست می‌آید. پس متناسب با درجاتی از احتمال تحقق نیافتن منافع آتی (ریسک)، سه نوع سرمایه‌گذاری را می‌توان از یکدیگر متمایز کرد:

- سرمایه‌گذاری با ریسک متناسب

- سرمایه‌گذاری با ریسک نسبی بیش‌تر

- سرمایه‌گذاری پرخطر یا ریسکی

در سرمایه‌گذاری با ریسک متناسب، ریسک آن متناسب با بازدهی است که از آن انتظار می‌رود. سرمایه‌گذاری با ریسک نسبتاً بیش‌تر، سرمایه‌گذار برای کسب بازده، ریسک بیش‌تری را تقبل می‌شود و بالاخره سرمایه‌گذاری بسیار ریسکی، در آن فرد برای به‌دست آوردن بازده‌های ولو بسیار کم، ریسک بسیار زیادی متحمل می‌شود (داغانی و همکاران، ۱۳۹۰).

تأمین مالی

تأمین مالی فرآیندی است که در آن مدیران برای فراهم کردن منابع مالی لازم برای شرکت یا پروژه با استفاده از ابزارهای تأمین مالی اقدام به جمع‌آوری منابع مالی می‌نمایند (دنیای اقتصاد، ۱۳۹۱). تأمین مالی، هنر و علم مدیریت وجوه نقد است. هدف از تأمین مالی، سرمایه‌گذاری، سودآوری، کاهش ریسک و برطرف کردن نیازهای اقتصادی و اجتماعی بنگاه است. سود ناشی از کسب و کار بنگاه، از عوامل مهم تداوم فعالیت بنگاه اقتصادی تلقی گردیده و منبع مهمی برای تأمین فعالیت‌های عملیاتی بنگاه در آینده است (غنی زاده و بارانی، ۱۳۹۶).

فضای کسب و کار و عوامل مؤثر بر بهبود فضای کسب و کار

فضای کسب و کار از جمله شاخص‌های تعیین‌کننده وضعیت اقتصادی هر کشور است. محیط فضای کسب و کار در کشورها هرچه شفاف‌تر و رقابتی‌تر باشد منجر به افزایش سلامت اقتصادی کشورها و اتخاذ سیاست‌های مطلوب شده و روند بهبودی شاخص‌های اقتصادی را در پی خواهد داشت (بختیاری و شایسته، ۱۳۹۱).

به این ترتیب عوامل مؤثر بر فضای کسب و کار را می‌توان به ۳ دسته عمده تقسیم کرد:

۱- جایگاه، نقش، سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های دولت. ۲- نهادهای اقتصادی و ساز و کارهای رسمی و غیررسمی حاکم بر آن‌ها. ۳- نظام حقوقی و قضایی.

این سه دسته عوامل در اقتصاد کشورها از جمله کشور ما اصلی ترین زمینه‌ها و تمهیدات را برای آغاز و گسترش فعالیت‌های اقتصادی فراهم می‌نمایند. در صورتی که این عوامل قادر به ایفای وظایف و مسئولیت‌های خویش نباشند به صورت موانعی بر سر راه فعالان اقتصادی درآمده و فضای کسب و کار را نامطلوب می‌نمایند (اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران، ۱۳۹۰).

موانع موجود در بهبود فضای کسب و کار در حوزه خرد (شاخص‌های ده‌گانه)

در مطالعات در حال انجام کسب و کار^۱ در هر یک از شاخص‌های استخراج شده، موانع موجود در شکل‌گیری و تداوم فعالیت‌های اقتصادی به‌طور کلی و در گزارش‌های ویژه هر کشور به‌طور خاص شناسایی شده است. این موانع بر اساس طبقه‌بندی بانک جهانی در کشور ایران به شرح زیر ذکر می‌گردد:

• چالش آغازین صاحبان کسب و کار با سیستم

در کشور ایران قوانین دست و پاگیر و غیرشفاف و وجود قوانین، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های هم‌پوشان و متعارض موجب کاهش سرمایه‌گذاری، عدم شکل‌گیری بنگاه‌ها و کمبود فرصت‌های شغلی و هم‌چنین سوق دادن کارآفرینان به سمت اقتصاد غیررسمی می‌شود. در اقتصاد غیررسمی بنگاه‌ها از کنترل و نظارت دولت و نهادهای وابسته به دولت آزاد بوده و در نتیجه هزینه‌های مختلف و حتی مالیات نمی‌پردازند و در مقابل از بسیاری از منافع محروم می‌شوند.

• عدم وجود رویه‌های استاندارد و شفاف (در شاخص اخذ مجوزها)

منطق و استدلال اعطای مجوز برای فعالیت‌های اقتصادی، تسهیل آغاز فعالیت، حمایت از ایمنی و سلامت عمومی است. مراحل دشوار اخذ مجوز و دشواری رعایت قوانین موجب بالا رفتن هزینه و یا سایر ملزومات برای فعالیت‌های اقتصادی در بخش رسمی و فعالیت در بخش غیررسمی برای فرار از دغدغه استانداردهای ایمنی منجر می‌شود.

• سختی استخدام و اخراج نیروی کار

نیروی کار آموزش ندیده، هزینه بالای استخدام و هزینه‌های مترتب بر اخراج کارکنان، هزینه‌های تولید را بالا برده و قیمت‌هایی را موجب می‌شوند که توان رقابت را کاهش داده است، این شرایط موجب می‌شود که کارفرمایان به قراردادهای پنهانی پاره وقت و با سررسید معین متوسل شوند.

دشواری استخدام و اخراج نیروی کار باعث می‌شود کارفرمایان بخش رسمی، مالیات و حق بیمه تأمین بیش‌تری پردازند و در بخش غیررسمی نیز مسائلی چون کارکردن بانوان و کودکان و محرومیت کارگران از مزایای اجتماعی به وجود بیاید.

• مشکلات فراوان ثبت املاک

طولانی بودن و دشواری رویه‌های ثبت اموال و املاک و هزینه‌های بالای مربوط به آن موجب می‌شود که کارآفرینان برای ثبت دارایی‌های خویش و طی کردن فرآیندهای قانونی مراحل ثبت برای کسب و کار اصلی و تعریف شده خود با مشکلات فراوانی روبرو شوند. امنیت اسناد باعث تقویت بازارهای اموال و اعتبار، سرمایه‌گذاری بیش‌تر بخش خصوصی، فساد کمتر و رسمی شدن اقتصاد می‌گردد. اگر مراحل ثبت اموال و املاک دشوار و پرهزینه باشد مالکیت خیلی سریع به بخش غیررسمی منتقل و موجب عدم ارائه گزارش در خصوص ارزش دارایی و زمینه ساز فساد می‌شود.

• محدودیت و ابهام در اخذ اعتبار

بازارهای مالی توسعه نیافته و دشواری تأمین مالی طرح‌ها و تغییرات سیاستی در پایان دوره تصدی یک دولت و عدم ثبات در اقتصاد کلان از جمله معضلات کشور ما در این شاخص است.

• حمایت ناکافی از سهامداران خرد

در ایران قدرت اقتصادی تا حد زیادی ناشی از قدرت سیاسی است. حمایت ناکافی از سهامداران خرد و دشواری شرایط طرح دعوی، آن‌ها را از سرمایه‌گذاری منصرف می‌کند. در صورت عدم تمایل افراد به خرید سهام و تمرکز مالکیت بالا، سرمایه‌گذاران نمی‌توانند از دارایی‌های متنوع بهره‌مند شوند و برای تأمین اعتبار تنها به یک منبع مالی یعنی بانک‌ها متکی می‌شوند. در چنین شرایطی دسترسی کارآفرین به نقدینگی دشوار می‌شود. بنگاه‌های اقتصادی به‌خاطر مشکلات موجود در تأمین مالی به‌سطح کارا نرسیده و رشد اقتصادی آنان متوقف می‌شود.

• ناکارآمدی نظام مالیاتی

جمع‌آوری مالیات برای تأمین زیرساخت‌های عمومی توسط دولت‌ها ضروری است. اما مالیات‌های غیرشفاف، سنگین و تبعیض‌آمیز که در برخی موارد از سود فعالان اقتصادی نیز بیش‌تر است، بنگاه‌ها را به توقف فعالیت تولیدی و یا فرار مالیاتی سوق می‌دهد.

• بی‌نیازی و بی‌اعتمادی به تجارت خارجی

امروزه کشور ایران با تعدد محدودیت‌های تجاری، فرآیند طولانی پیچیده واردات و صادرات و بی‌ثباتی در مقررات و قوانین مواجه است. به‌طور کلی، در حالی که یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌های بازرگانی، موانع تعرفه‌ای است و تعرفه‌های گمرکی شکل و حجم تجارت یک کشور را با سایر کشورها تحت تأثیر قرار می‌دهد. هزینه بالای گمرک موجب افزایش فساد می‌گردد. هم‌چنین زیرساخت‌های تجاری نیز از عوامل اصلی تعیین‌کننده تراز تجاری کشورهاست که در کشور ما مورد توجه قرار نگرفته است. تحریم‌های یک‌جانبه و چندجانبه مالی و اقتصادی بین‌المللی و نوسانات و تلاطم‌های جهانی در کشور ما به‌صورت مانعی در بخش تجارت خارجی است. از دیگر عوامل اثرگذار بر تجارت فرامرزی، نرخ ارز می‌باشد.

• روند دادرسی طولانی (شاخص لازم‌الاجرا کردن قراردادها)

دشواری حل اختلاف تجاری و وصول طلب با استفاده از دادگاه‌ها، هزینه و زمان زیاد، عدم صلاحیت و فساد عوامل دادگاه، تأخیر در فرآیند تجدیدنظر، زمان طولانی اجرای حکم و غیره، بنگاه‌ها را مجبور می‌سازد به دنبال ابزارهای دیگری برای حل و فصل اختلافات خود باشند.

• ناکافی بودن قانون ورشکستگی

بی‌ثباتی سیاست‌های پولی، مالی و تجاری به‌ویژه در بخش تولید بنگاه موجب ضررده شدن بنگاه‌ها در کشور ما شده‌اند و ناتوانی بنگاه‌ها در پرداخت بدهی‌ها موجب ورشکستگی آن‌ها می‌گردد. قانون ورشکستگی کارآمد منابع مالی را صرف تولید و ایجاد اشتغال می‌کند و قدرت اعتباردهندگان را افزایش می‌دهد. بانک جهانی توصیه می‌کند تصمیم درمورد انحلال یا تجدید سازمان توسط سرپرست اموال به همراه بستانکار گرفته شود و اولویت مدعیان مشخص باشد. فقدان نظام جامع ورشکستگی که کلیه مراحل مربوط به اعلام ورشکستگی تا رد کامل دیون شرکت را به سرعت و دقت به انجام رساند از دیگر موانع مربوط به بهبود فضای کسب و کار در ایران است (اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران، ۱۳۹۰).

بسیاری از مشکلات مربوط به بازار کار با محیط کسب و کار نامطلوب، دیوان سالاری و بوروکراسی اداری در قوانین و مقررات و مراحل اجرایی اخذ مجوز شروع به کار و نااطمینانی‌های مستولی بر تقاضای نیروی کار از سوی بنگاه‌های اقتصادی گره خورده است. بی‌تردید، یکی از چالش‌های بازار کار در کشورهای در حال توسعه محیط بسته، بدون تغییر و آزادسازی نشده قوانین و مقررات ناظر بر این بازار است که تقاضای بازار را نامنعطف و با مشکل مواجه ساخته است. همین موضوع سبب شده است تا کشورها در عرصه رقابت جهانی همه ساله جایگاه قبلی خود را در محیط کسب و کار از دست بدهند و با تنزل رتبه مواجه شوند. این در حالی است که می‌توان با رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری از طریق ساماندهی محیط کسب و کار در بازارهای مختلف، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری از طریق فراهم ساختن امنیت اقتصادی و سیاسی و ایجاد هماهنگی بین نظام آموزشی و نیازهای بازار کار، وضعیت بازار کار و اشتغال را ساماندهی کرد و آن را بهبود بخشید. در حالی که اگر محیط کسب و کار کشوری اصلاح نشود، فشار اجتماعی - سیاسی اشتغال‌زایی به اعمال سیاست‌های پولی و مالی انبساطی منجر می‌شود که آثار تورمی گریز ناپذیری دارد. بدون شک، مراکز آموزش عالی می‌توانند در همه مراحل کسب و کار از منظر تدوین قوانین، تدوین نیروی انسانی، انتقال دانش فنی و تعدیل هزینه‌های مبادله تأثیرگذار باشند (طیپی و زمانی، ۱۳۹۶).

سازمان تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی یکی از سازمان‌هایی است که برای اولین بار در آمریکا با هدف حق برخورداری از تأمین اجتماعی برای همه به‌عنوان یک عضو جامعه تشکیل شده است (روزنامه صبح ایران، دنیای اقتصاد، ۱۳۹۱). بعدها بنا به درخواست تعدادی از کشورهای اروپایی برای به اشتراک گذاشتن تجارب، اطلاعات و هماهنگی‌های ملی در حوزه طرح‌های بیمه‌های اجتماعی بنا نهاده شد (پایگاه اطلاع‌رسانی تأمین، ۱۳۹۵). سازمان مذکور، یک سازمان بیمه‌گر اجتماعی است که مأموریت اصلی آن پوشش کارگران مزد و حقوق بگیر (به صورت اجباری) و صاحبان حرف و مشاغل آزاد (به صورت اختیاری) است. براساس قانون، سازمان تأمین اجتماعی، یک سازمان عمومی غیردولتی است که بخش عمده منابع مالی آن از محل حق بیمه‌ها (با مشارکت بیمه شده و کارفرما) تأمین می‌شود و متکی به منابع دولتی نیست. تکیه‌گاه اصلی این سازمان مشارکت سه جانبه کارفرمایان، بیمه شدگان و دولت در عرصه‌های مختلف سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری‌های کلان و تأمین منابع مالی است (چشمی و رضوی، ۱۳۹۴). سازمان تأمین اجتماعی برای حفظ و حراست از حقوق بین نسلی و جهت ایفای تعهدات خود به بیمه‌شدگان، اقدام به سرمایه‌گذاری در امور دارویی، نفت و گاز پتروشیمی و حمل و نقل و بسیاری از صنایع مرتبط نموده است. مجموعه شرکت‌های سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا) در تمام حوزه‌های بین‌المللی و داخلی فعالیت‌های گسترده‌ای دارند. به‌طوری که بخشی از قدرت اقتصادی کشور متعلق به مجموعه شرکت‌های سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی است. شیوه‌های سرمایه‌گذاری و نتایج حاصل از آن بر سرنوشت بیمه‌شدگان تأثیر به‌سزایی دارد از این رو توجه به شیوه‌های سرمایه‌گذاری و ریسک‌های ناشی از سرمایه‌گذاری‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است (سایت شستا).

روش‌های تأمین مالی طرح‌های تأمین اجتماعی

منابع درآمدی یک طرح تأمین اجتماعی از اجزای مختلفی تشکیل می‌شود که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به مشارکت دولت، حق بیمه‌های جمع‌آوری‌شده از بیمه‌شدگان و کارفرمایان، پیمانکاران، درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری، وجوه حاصل از خسارات و جریمه‌های نقدی که شامل جریمه عدم ارسال لیست حق بیمه و جریمه عدم پرداخت حق بیمه که

توسط دایره اجراییات برآورد می‌شود و کمک و هدایا و غیره اشاره نمود. تصمیم در مورد چگونگی مصرف منابع و توزیع هزینه‌ها یک تصمیم صرفاً فنی نیست بلکه باید بر اساس ملاحظات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی اتخاذ شود. تأمین مالی طرح‌های تأمین اجتماعی معمولاً به دو صورت انجام می‌گیرد: تأمین مالی از محل حق بیمه و تأمین مالی از محل مالیات.

• تأمین مالی از محل مالیات

تأمین مالی از محل مالیات (درآمدهای عمومی)، اغلب در طرح‌های حمایت همگانی صورت می‌گیرد. حمایت همگانی مبتنی بر تابعیت یا اقامت شهروندان است که شامل مساعدت اجتماعی و خدمات اجتماعی است (نظام حمایتی)، این سیستم به اعتبارات دولتی وابسته بوده و دایره وسعت آن شامل اقشار آسیب‌پذیر جامعه (به دلیل ناتوانی کسب درآمد)، معلولین و از کارافتادگان جسمی و ذهنی، کودکان بی سرپرست، خانواده زندانیان و غیره می‌شود.

نمونه‌هایی از این طرح‌ها در نظام‌های همگانی کانادا، دانمارک و زلاندنو و خدمات بهداشتی ملی در انگلستان و ایتالیا مشاهده می‌شود. از مزایای چنین سیستم‌هایی در مقایسه با طرح‌های بیمه‌های اجتماعی، تأثیر در کاهش فقر است و علت آن این است که این حمایت‌ها به صورت مبلغ ثابت بوده و به افرادی پرداخت می‌شود که فاقد توان کسب درآمد بوده و یا از توان محدودتری برخوردارند و از معایب این طرح، پر هزینه بودن آن می‌باشد، مالیات‌ها ممکن است بر مبنای درآمد یا سرمایه شخص و یا حالت‌های دیگری تعیین شود.

• تأمین مالی از محل حق بیمه

زمانی که منابع مالی طرح تأمین اجتماعی از طرف کارفرمایان و کارگران پرداخت شود و حمایت‌ها از کارگران نیز بر اساس پرداخت‌ها صورت گرفته باشد به این طرح تأمین مالی از محل حق بیمه گفته می‌شود و این پرداخت نیز "حق بیمه" خوانده می‌شود (نظام بیمه‌ای).

حق بیمه‌ها ممکن است با نرخ مقطوع، حداقل دستمزد و حداکثر دستمزد باشند یا مرتبط با درآمد تعیین شوند، در اکثر طرح‌های مبتنی بر مشارکت، سابقه پرداخت حق بیمه و میزان مشارکت در دوران بیمه‌پردازی، مبنای استحقاق برخوردار شدن از حمایت را تشکیل می‌دهند. اغلب از تأمین مالی از طریق حق بیمه به‌عنوان یک مزیت، نسبت به تأمین مالی از طریق مالیات نام برده می‌شود. زیرا به نظر می‌رسد طرح‌های بیمه‌ای (مشارکتی)، بیش‌تر مورد اعتماد مردم می‌باشند. به این مفهوم که مردم اغلب با پذیرش رابطه بین حق بیمه‌ها و حمایت‌ها سعی در مشارکت بیش‌تر جهت دریافت حمایت‌های بیش‌تر می‌کنند (دفتر برنامه‌ریزی اقتصادی و اجتماعی).

۳. مروری بر ادبیات موضوع

ادریس (۲۰۱۵)، در پژوهشی به بررسی "سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، محیط کسب و کار و رشد اقتصادی در کشورهای جنوب صحرائ آفریقا" پرداخته است. در این مطالعه ۳۹ کشور جنوب صحرائ آفریقا به دو گروه شامل ۲۱ کشور با درآمد پایین و ۱۸ کشور با درآمد متوسط در بازه زمانی ۲۰۱۲-۱۹۹۲ تقسیم شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد در کشورهای کم‌درآمد تأثیر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر رشد اقتصادی، منفی و کشورهای با درآمد متوسط، مثبت بوده است. هم‌چنین به نظر می‌رسد که بهبود و توسعه محیط کسب و کار، تأثیر متفاوتی بر رشد اقتصادی با توجه به سطح درآمد در این کشورها داشته است.

وانگ (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان "تحلیل مقایسه‌ای از مدل‌های سرمایه‌گذاری و مالی در حوزه حمل و نقل راه آهن شهری" در یک طرح ۵ ساله به بررسی این موضوع در سه شهر پکن، لندن و توکیو پرداخت. نتایج نشان داد که دولت باید به صورت فعالانه در توسعه راه‌های حمل و نقل ریلی اقدام نماید و از طریق اجرای استراتژی‌های مالی و سرمایه‌گذاری متنوع برای جذب عوامل مختلف اقتصادی در ساخت و ساز حمل و نقل ریلی مشارکت داشته باشد تا به توسعه سریع و سالم اقتصاد آن کمک کند. مقایسه حمل و نقل در این شهرها حالت پیش‌رو دولت را در نظر گرفته است، سیاست‌های ترجیحی را برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و متمایزسازی بازار و انواع نوآوری را در اولویت می‌دانست که مزایایی هم چون جذب حداکثر سرمایه، بلندمدت و با ثبات را به همراه دارد.

یزدان پناه (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان "نقش کمبود سرمایه‌گذاری در تأمین مالی و سرمایه‌گذاری آتی" به بررسی این عوامل در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴ پرداخت. نتایج نشان می‌دهد، کمبود سرمایه‌گذاری بر ارتباط بین محافظه‌کاری و سرمایه‌گذاری آتی تأثیر دارد و بر ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و سرمایه‌گذاری آتی تأثیر ندارد. در شرکت‌های با سرمایه‌گذاری کم، تأثیر عدم تقارن اطلاعاتی بر ارتباط با محافظه‌کاری بیش‌تر است و کمبود سرمایه‌گذاری بر ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و تغییرات بدهی آتی مؤثر نیست؛ اما بر ارتباط بین محافظه‌کاری و تغییرات بدهی آتی مؤثر است.

۴. فرضیه پژوهش

در این پژوهش در راستای رسیدن به اهداف پژوهش، فرضیه‌ای به شرح زیر تدوین و ارائه شده است:

✓ بین بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود، ارتباط معناداری وجود دارد.

۵. روش پژوهش

این پژوهش که از سال ۹۶ تا سال ۹۷ انجام شد از لحاظ روش گردآوری اطلاعات در گروه مطالعات توصیفی و نوع آن همبستگی و براساس هدف از نوع کاربردی می‌باشد.

در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به مبانی نظری و پیشینه پژوهش از کتب و مقالات موجود در مجلات تخصصی حسابداری و سایت‌های مرتبط در این زمینه استفاده شده است که به صورت کتابخانه‌ای و میدانی بوده است و جهت جمع‌آوری سایر داده‌های مرتبط با فرضیه پژوهش از پرسشنامه خودساخته استفاده شد. سوالات برحسب مقیاس لیکرت تهیه گردید. سوالات پرسشنامه در ابتدا با مشخصات اولیه مشارکت‌کنندگان، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی و شغل و سمت و نوع ارتباط آن‌ها با سازمان تأمین اجتماعی و در ادامه ۲۳ سوال مربوط به فرضیه طراحی شد. هر کدام از سوالات در قالب گزینه‌های "خیلی مخالفم"، "مخالفم"، "نظری ندارم"، "موافقم" و "خیلی موافقم" مورد بررسی قرار گرفت.

۱,۵. روش اعتبارسنجی

روایی پرسشنامه از طریق منطقی و محتوایی توسط دو نفر از اعضای هیات علمی حسابداری دانشگاه و یک نفر کارشناس متخصص بیمه‌ای تأمین اجتماعی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از نرم‌افزار Spss 22 و با

محاسبه آلفای کرونباخ بررسی شد که میزان آن ۰/۷۹ می‌باشد؛ بنابراین پایایی در سطح قابل قبول قرار دارد و این میزان دال بر سازگاری درونی پرسشنامه است.

۲,۵. قلمرو پژوهش

قلمرو موضوعی این پژوهش بررسی راه‌های تأمین مالی در سازمان تأمین اجتماعی با هدف اصلاح شیوه سرمایه‌گذاری است. قلمرو زمانی آن طی دوره یک ساله از ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ الی ۱۳۹۷/۰۷/۰۱ می‌باشد. قلمرو مکانی نیز سازمان تأمین اجتماعی و به صورت مطالعه موردی، استان سیستان و بلوچستان و شهرستان زاهدان می‌باشد.

۳,۵. جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری هدف شامل کارفرمایان، بیمه‌شدگان، پرسنل سازمان تأمین اجتماعی و مستمری بگیران سازمان تأمین اجتماعی می‌باشد. در این پژوهش برای نمونه‌گیری از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است و برای تقسیم‌بندی توزیع پرسشنامه‌ها از نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شده است. اطلاعات مربوط به نمونه پژوهش برگرفته از سالنامه آماری ۱۳۹۶ سازمان تأمین اجتماعی مربوط به شعبه ۳ و ۲ زاهدان، به تعداد ۹۴۰۱۱ نفر می‌باشد که به تفکیک تعداد پرسنل تأمین اجتماعی ۱۱۲ نفر، مستمری بگیران اصلی ۱۴۵۱۰ نفر، بیمه‌شدگان اصلی ۷۴۶۶۷ نفر و تعداد کارفرمایان برحسب تعداد کارگاه‌های فعال ۴۷۲۲ نفر می‌باشد. از بین این نمونه‌ها، با توجه به جدول مورگان و محاسبه در فرمول کوکران، اندازه نمونه‌های پژوهش در این مطالعه تعداد ۳۸۳ نفر انتخاب گردیدند که از این تعداد ۲۳۴ نفر نمونه نهایی را تشکیل می‌دهند.

جدول ۱. اطلاعات جامعه آماری کل استخراج شده از سالنامه آماری ۱۳۹۶

جمعیت تحت پوشش اصلی سازمان تأمین اجتماعی سال ۱۳۹۶ براساس سالنامه آماری موجود در سازمان					
تفکیک	تعداد کارگاه‌های فعال (تعداد کارفرمایان)	بیمه‌شده اصلی	مستمری بگیر اصلی	تعداد کارکنان	جمع کل جامعه مورد بررسی
زاهدان (شعبه ۳ و ۲)	۴۷۲۲	۷۴۶۶۷	۱۴۵۱۰	۱۱۲	۹۴۰۱۱
استان	۱۶۲۰۵	۱۹۷۹۶۱	۸۴۴۰۱	۳۵۲	۲۹۸۹۱۹

۴,۵. روش تحلیل یافته‌ها

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار Spss 22 استفاده گردیده است. برای تحلیل اطلاعات از رگرسیون‌های خطی ساده، همبستگی پیرسیون استفاده گردید. معادله رگرسیونی جهت پیش‌بینی دقیق مقادیر متغیر وابسته مورد استفاده قرار گرفت که معادله آن به صورت زیر است:

$$Y = a + bX$$

که در آن:

Y = مقدار پیش‌بینی شده متغیر ملاک است.

a = عرض از مبدأ که یک مقدار ثابت است.

b = شیب خط که ضرایب غیر استاندارد را شامل می‌شود.

X = مقادیر مختلف متغیر مستقل یا پیش‌بین است که پیش‌بینی بر اساس آن انجام می‌شود.

۶. یافته‌های پژوهش

تقسیم‌بندی یافته‌های پژوهش بر اساس توصیف داده‌ها و تحلیل داده‌ها (آمار استنباطی) صورت می‌گیرد. در مرحله اول بر اساس اطلاعات دموگرافیک شرکت کنندگان صورت می‌گیرد و میانگین جمعیت را نشان می‌دهد. در مرحله دوم به توصیف پاسخگویی افراد به سوالات پرسشنامه پرداخته و به همراه جداول تفسیر لازم صورت می‌گیرد و در مرحله سوم پژوهش حاضر داده‌ها را در SPSS 22 تحت آزمون‌های همبستگی و رگرسیون خطی قرار داده و سپس با توجه به خروجی گرفته شده توسط نرم افزار نسبت به تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام می‌شود.

۱،۶. یافته‌های توصیفی پژوهش

داده‌های پژوهش بر اساس اطلاعات استخراج شده از پاسخگویی افراد به سوالات به دست آمده است. پاسخگویی به سوالات پرسشنامه حاوی دو بخش است: بخش اول شامل اطلاعات فردی و شغلی و نوع ارتباط افراد با جامعه پژوهش یعنی سازمان تأمین اجتماعی است (جدول شماره ۲). بخش دوم شامل تحلیل توصیفی داده‌های پاسخگویی افراد به سوالات پرسشنامه (جدول شماره ۳). در ادامه هر کدام از تحلیل‌های مطرح شده به تفکیک آمده و تفسیر لازم ذکر شده است.

جدول ۲. مشخصات شرکت کنندگان در پژوهش

درصد	فراوانی	ویژگی	
۵۸/۱	۱۳۶	مرد	جنس
۴۱/۹	۹۸	زن	
۲/۱	۵	پرسنل تأمین اجتماعی	وضعیت ارتباط با سازمان تأمین اجتماعی
۱۰/۷	۲۵	مستمری بگیر	
۱۹/۷	۴۶	کارفرما	
۶۷/۵	۱۵۸	بیمه شده	سطح تحصیلات
۴/۳	۱۰	زیر دیپلم	
۲۰/۵	۴۸	دیپلم	
۲۰/۱	۴۷	فوق دیپلم	
۴۱/۹	۹۸	کارشناسی	
۱۲/۸	۳۰	کارشناسی ارشد	گروه سنی
۰/۴	۱	دکتر	
۲۹/۹	۷۰	۲۰-۳۰	
۵۲/۵۷	۱۲۳	۳۱-۴۰	
۱۴/۵۳	۳۴	۴۱-۵۰	
۳	۷	بالتر از ۵۰	

نتایج جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که اکثریت پاسخ‌دهندگان به لحاظ جنسیت (۵۸/۱ درصد) مرد، از لحاظ گروه سنی بیش‌ترین موارد (۵۲/۵۷ درصد) در گروه سنی ۳۱-۴۰ سال بودند. میانگین سن افراد حاضر در پژوهش $۳۴/۴۱ \pm ۷/۴۴$ سال بود. بیش‌ترین افراد شرکت‌کننده در مطالعه به لحاظ ارتباط با سازمان تأمین اجتماعی (۶۷/۵ درصد) بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی بودند و سطح تحصیلی اکثریت (۴۱/۹ درصد) آن‌ها کارشناسی بود.

۲,۶. تحلیل توصیفی داده‌های پاسخگویی افراد به سوالات پرسشنامه طبق جدول شماره ۳

فرضیه: بین بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای، رابطه معناداری وجود دارد.

ردیف	سوالات پرسشنامه	میانگین
۱	فعالیت‌های اقتصادی سودآور در کارفرمایان باعث بهبود عملکرد بیمه‌ای آن‌ها در قبال سازمان تأمین اجتماعی می‌شود.	$۳/۹۱ \pm ۰/۸۹$
۲	اشتغال کارآمد همراه با سودآوری اقتصادی کارفرمایان باعث ایجاد ثبات اقتصادی در جامعه می‌شود.	$۴/۰۳ \pm ۰/۷۳$
۳	ثبات اقتصادی در جامعه باعث بهبود فضای کسب و کار می‌شود.	$۴/۰۲ \pm ۰/۸۲$
۴	بهبود فضای کسب و کار بر مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود به سازمان تأمین اجتماعی تأثیرگذار است.	$۳/۸۰ \pm ۰/۹۳$
۵	نوع سرمایه‌گذاری و اثرات آن از قبیل ایجاد اشتغال، انتقال نسبی دانش فنی و تکنولوژی و غیره بر قوانین و مجوزهای سرمایه‌گذاری تأثیرگذار است.	$۳/۹۷ \pm ۰/۸۱$
۶	تجربه سرمایه‌گذاری کارفرمایان متعهد در امور بیمه‌ای بر نوع سرمایه‌گذاری در سازمان تأمین اجتماعی تأثیرگذار است.	$۳/۹۹ \pm ۰/۷۵$
۷	سهم کارفرمایی و هزینه‌های منابع انسانی بر رشد سرمایه‌گذاری تأثیر بسزایی دارد.	$۴/۱۸ \pm ۰/۶۹$
۸	کارگران بخش غیررسمی کم‌تر تمایل دارند حق بیمه پرداخت کنند، چون بخش زیادی از درآمد آن‌ها را شامل می‌شود.	$۳/۷۹ \pm ۱/۱۴$
۹	کارگران بخش غیررسمی به دلیل عدم اعتماد و ناآشنایی با قوانین طرح‌های بیمه‌های اجتماعی اقدام به پرداخت حق بیمه نمی‌کنند.	$۳/۸۱ \pm ۰/۸۳$
۱۰	چرخه تجاری و وضعیت کسب و کار بر اشتغال کارگران خویش فرما و پرداخت حق بیمه از سوی آن‌ها تأثیرگذار است.	$۳/۷۶ \pm ۰/۹۷$
۱۱	توجه به منابع انسانی با تجربه به عنوان سرمایه انسانی عامل مهم تأثیرگذار بر رشد اقتصادی بنگاه‌ها است.	$۴/۱۶ \pm ۰/۷۲$
۱۲	نیروی کار ارزان در برخی از مناطق جغرافیایی باعث ایجاد فرار کارفرمایان از ایفای تعهدات بیمه‌ای خود شده است.	$۴/۷۸ \pm ۰/۴۴$
۱۳	بین آموزش کارفرمایان به صورت دوره‌ای و ایفای تعهدات بیمه‌ای آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.	$۴/۰۹ \pm ۰/۶۶$
۱۴	تجربه سرمایه‌گذار بر رفتار او در زمینه تعهدات بیمه‌ای تأثیر به‌سزایی دارد.	$۳/۹۳ \pm ۰/۹۰$
۱۵	حمایت از مشاغل خرد و آموزش آن‌ها و ارائه الگوی جامع در کل کشور باعث رشد اقتصادی و افزایش مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود می‌شود.	$۳/۷۷ \pm ۰/۹۵$
۱۶	حمایت دولت‌ها از بنگاه‌های کوچک باعث بهبود فضای کسب و کار و ایفای تعهدات بیمه‌ای کارفرمایان می‌شود.	$۳/۸۹ \pm ۰/۸۵$
۱۷	بنگاه‌های اقتصادی کوچک بیش‌تر به سرمایه‌های شخصی خود اتکا دارند و از ریسک‌های سرمایه‌گذاری خودداری می‌کنند.	$۳/۷۸ \pm ۱/۰۴$
۱۸	امنیت سرمایه‌گذاری و کاهش خطر ورشکستگی باعث برنامه‌ریزی درست کارفرمایان و ایفای تعهدات بیمه‌ای می‌شود.	$۴/۰۷ \pm ۰/۷۷$
۱۹	بهبود شرایط و شاخص‌های فضای کسب و کار از جمله توسعه نظام بانکی و کاهش زمان لازم برای اخذ مجوز و مالیات می‌باشد.	$۳/۹۹ \pm ۰/۹۵$
۲۰	آموزش الگوی حاکم بر کسب و کارهای مرتبط برای جلوگیری از خطر ورشکستگی و هدر رفتن منابع سرمایه باعث سامان گرفتن اقتصاد بنگاه‌ها و در نتیجه افزایش مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای می‌شود.	$۳/۸۶ \pm ۰/۹۱$
۲۱	نقش دولت و سیاست‌گذاری‌های آن بر فضای کسب و کار بسیار تأثیرگذار است.	$۳/۹۹ \pm ۰/۷۶$
۲۲	عدم مدیریت و حکمرانی خوب صندوق‌های بیمه اجتماعی باعث وضعیت آشفته این صندوق‌ها و نگرانی بیمه‌شده‌ها می‌شود.	$۳/۹۹ \pm ۰/۷۵$
۲۳	تأمین اجتماعی تأثیر زیادی بر هزینه‌های تولید و اشتغال دارد.	$۳/۹۵ \pm ۰/۷۸$
میانگین کل		$۳/۹۸ \pm ۰/۸۳$

طبق نتایج جدول شماره ۳ یافته‌های فرضیه در خصوص ارتباط بین بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای میانگین کل به میزان $۳/۹۸ \pm ۰/۸۳$ بود که نشان از اهمیت بسیار زیاد این موضوع از دیدگاه شرکت

کنندگان دارد. در این میان برخی نیروی کار ارزان در برخی از مناطق جغرافیایی را باعث ایجاد فرار کارفرمایان از ایفای تعهدات بیمه‌ای خود می‌دانستند که میانگین $0/44 \pm 4/78$ نشان از اهمیت بسیار زیاد آن بود؛ در اولویت بعدی سهم کارفرمایی و هزینه‌های منابع انسانی بر رشد سرمایه‌گذاری با میانگین $0/69 \pm 4/18$ از اهمیت زیادی برخوردار بود. از سوی دیگر شرکت‌کنندگان وجود چرخه تجاری و وضعیت کسب و کار بر اشتغال کارگران خویش فرما و پرداخت حق بیمه از سوی آن‌ها را با میانگین $0/97 \pm 3/76$ دارای کم‌ترین اهمیت و در اولویت بعدی حمایت از مشاغل خرد و آموزش آن‌ها و ارائه الگوی جامع در کل کشور باعث رشد اقتصادی و افزایش مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود با میانگین $0/95 \pm 3/77$ بود.

۳,۶. تحلیل داده‌ها براساس ضرایب همبستگی و رگرسیون

فرضیه: بین بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای، رابطه معناداری وجود دارد
بیان آماری فرضیه فوق به صورت زیر می‌باشد:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: r = 0 \\ H_1: r \neq 0 \end{array} \right.$$

این فرضیه یک متغیر مستقل داشته و روش به کار گرفته شده در تعیین رگرسیون Enter است. این روش رویکردی است در انتخاب متغیرها که در آن کلیه متغیرهای وارد شده در یک مرحله در تعیین رگرسیون به کار گرفته می‌شود. جدول شماره ۴، جدول خلاصه مدل است. این جدول مقادیر R و R^2 را نشان می‌دهد. مقدار R برابر است با $0/912$ ، اشاره به همبستگی ساده بین دو متغیر دارد. همان‌طور که از مقدار R (ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، با توجه به جدول، تفسیر شدت رابطه در همبستگی پیرسون میلر بین دو متغیر بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان در تعهدات بیمه‌ای همبستگی در حد خیلی قوی وجود دارد. مقدار R^2 (واریانس توضیح داده شده) نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیر وابسته (مشارکت کارفرمایان در تعهدات بیمه‌ای) می‌تواند توسط متغیر مستقل (بهبود فضای کسب و کار) تبیین شود. در این فرضیه (یا مدل)، متغیر بهبود فضای کسب و کار $0/832$ درصد تغییرات متغیر مشارکت کارفرمایان در تعهدات بیمه‌ای را تبیین می‌کند، که در واقع مقدار چشمگیری است. بنابراین نتایج حاصل از جدول همبستگی نشان می‌دهد که همبستگی بسیار قوی بین متغیرهای پژوهش وجود دارد و در صورت بهبود فضای کسب و کار مشارکت کارفرمایان نیز به‌طور چشمگیری افزایش می‌یابد.

جدول ۴. خلاصه مدل

مدل	ضریب همبستگی R	مجدور R	مجدور R تعدیل شده	انحراف استاندارد برآورد
۱	۰/۹۱۲	۰/۸۳۲	۰/۷۹۶	۴/۸۳۵

a. پیش‌بینی‌ها: (ثابت)، بهبود فضای کسب و کار

جدول شماره ۵، جدول ANOVA نتیجه تحلیل واریانس F معناداری کل مدل را ارائه می‌دهد که آیا مدل رگرسیون می‌تواند به‌طور معنادار (و مناسبی) تغییرات مدل وابسته را پیش‌بینی کند. برای بررسی معناداری آماری مدل رگرسیون به

ستون آخر جدول (sig) توجه می‌شود. چنانچه میزان به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد نتیجه گرفته شده که مدل به کار رفته، پیش‌بینی‌کنندگی خوبی برای متغیر مشارکت کارفرمایان دارد، میزان معناداری در این مدل کمتر از ۰/۰۵ است که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است.

جدول ۵. نتایج آزمون ANOVA

مدل	مجموع توان دوم	درجه آزادی df	میانگین توان دوم	F	معناداری
رگرسیون	۲	۱	۲	۲۱/۵۰	۰/۰۰۰
باقیمانده	۲۱	۲۳۲	۰/۰۹۳		
کل	۲۴	۲۳۳			

a. متغیرهای وابسته: مشارکت کارفرمایان

b. پیش‌بینی‌ها: (ثابت)، بهبود

جدول شماره ۶، جدول ضرایب است که اطلاعاتی را در مورد متغیر پیش‌بین به ما می‌دهد. این جدول اطلاعات ضروری برای پیش‌بینی متغیر وابسته را در اختیار ما قرار می‌دهد. مشاهده می‌شود که مقدار ثابت و متغیر بهبود فضای کسب و کار، هر دو در مدل معنادار شده‌اند (چون مقدار sig هر دو در انتهای ستون کم‌تر از ۰/۰۵ شده است). پس از تعیین معنادار بودن مقدار ثابت و متغیر بهبود فضای کسب و کار، در ستون ضرایب استاندارد شده مقدار Beta بیانگر ضریب رگرسیونی استاندارد شده است که بتا مقیاسی برای تعیین مقدار تأثیر متغیرهای پیش‌بین بر متغیر ملاک است. ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا Beta در این مدل برابر شده است با ۰/۹۱۲ که نشانگر میزان تأثیر متغیر مستقل بهبود فضای کسب و کار بر متغیر وابسته مشارکت کارفرمایان است. نتایج جدول نشان می‌دهد که بهبود فضای کسب و کار (متغیر مستقل) با متغیر وابسته مشارکت کارفرمایان در تعهدات بیمه‌ای با شیب مثبت طبق آماره t معنادار است.

جدول ۶. نتایج ضرایب رگرسیون

مدل	ضرایب استاندارد نشده		توزیع t	معناداری
	B	انحراف استاندارد		
ثابت	۲/۲۶۰	۰/۳۴۹	۱۰/۱۷	۰/۰۰۰
بهبود (متغیر مستقل)	۰/۸۲۶	۰/۰۶۲	۸/۵۴	۰/۰۰۰

a. متغیر وابسته: مشارکت کارفرمایان

معادله رگرسیونی

برای ایجاد معادله رگرسیونی از میزان ضریب رگرسیونی استاندارد نشده (ستون B) استفاده می‌شود. همان‌طور که پیش‌تر بیان گردید معادله رگرسیونی جهت پیش‌بینی دقیق مقادیر متغیر وابسته مورد استفاده قرار می‌گیرد و معادله آن به صورت زیر است:

$$Y = 2.26 + 0.826X$$

که در آن:

$$Y = \text{مقدار پیش‌بینی شده متغیر وابسته مشارکت کارفرمایان}$$
$$a = \text{عرض از مبدأ نقطه تقاطع خط رگرسیون با محور } Y \text{ (مقدار ثابت)}$$
$$b = \text{شیب خط (ضریب رگرسیونی استاندارد نشده یا } B)$$
$$X = \text{مقادیر مختلف متغیر مستقل (بهبود فضای کسب و کار)}$$

۴,۶. یافته‌های آزمون فرضیه

یافته‌های آزمون فرضیه نشان داد، بین بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای ارتباط معناداری وجود دارد. سرمایه‌گذاری در سازمان تأمین اجتماعی از طریق مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای، شیوه اصلی تأمین مالی در این سازمان می‌باشد. در این فرضیه بهبود فضای کسب و کار به‌عنوان عامل تأثیرگذار بر متغیر وابسته مشارکت کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای مورد بررسی قرار گرفت و طبق نتیجه جدول ۰/۹۱۲ مشاهده شد که همبستگی خیلی قوی بین دو متغیر وجود دارد. با تحلیل رگرسیون می‌توان به این نتیجه دست یافت که رابطه مثبت و معناداری بین دو متغیر وجود دارد و اگر شرایط حاکم بر فضای کسب و کار، بهبود یابد کارفرمایان تمایل بیش‌تری برای مشارکت در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود دارند. طبق نتایج حاصله، فرضیه پژوهش مبنی بر این که بین بهبود فضای کسب و کار و مشارکت کارفرمایان ارتباط معناداری وجود دارد، مورد تأیید قرار گرفت.

۷. نتیجه‌گیری

در بررسی فرضیه، بهبود فضای کسب و کار، از زاویه مشکلات پیش‌روی کارفرمایان مورد بررسی قرار گرفت. این مشکلات سعی شد طی سوالات پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گیرد که در نهایت فرضیه پژوهش مورد تأیید قرار گرفت و مشخص شد که وقتی شرایط محیط کسب و کار مناسب باشد، کارفرمایان در ایفای تعهدات بیمه‌ای خود انگیزه بیش‌تری دارند. نتایج از حاصل از تحقیق نشان داد که فرضیه فوق از همبستگی خیلی قوی برخوردار است.

۸. پیشنهادات کاربردی پژوهش

- ✓ با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌گردد، نظام‌های متولی امر قانونگذاری و حمایتی از بنگاه‌های اقتصادی، شرایط مناسبی را برای بهبود فضای کسب و کار و در نتیجه رشد اقتصادی جامعه فراهم نماید. جامعه پیشرو در زمینه اقتصادی، عامل اصلی اشتغال و بهره‌وری نیروی انسانی است.
- ✓ در طی مراحل گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ها و گفت و گو با اشخاص، پژوهشگر به این نتیجه رسیده است که تفاوت‌های موجود در نرخ حق بیمه در مشاغل مختلف باعث شده که نوعی تبعیض ایجاد شود و زمینه سوء استفاده نیز فراهم گردد. بنابراین پیشنهاد می‌شود به جز مشاغل حیاتی که تأثیر بر جامعه می‌گذارد، بقیه مشاغل با نرخ حق بیمه یکسان محاسبه شوند تا تقلب کم‌تری صورت گیرد. نظارت و آموزش کارفرمایان هم به‌عنوان گزینه‌های قابل توجه مطرح است که می‌تواند مراجع قانون‌گذار توجه ویژه به آن داشته باشند.
- ✓ سازمان تأمین اجتماعی با توجه به رسالت بزرگ بیمه‌ای ملزم به ارائه خدمات بسیاری به اقشار بیمه شده است که در

این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. اما در بخش اطلاعات مربوط به شرکت‌های سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی که از محل سرمایه‌گذاری حق بیمه‌ها شکل گرفته‌اند، اطلاعات کامل و جامعی در بورس مشاهده نشد. با توجه به این که شرکت‌های شستا، بخش اعظمی از قدرت اقتصادی کشور را طی سال‌های اخیر بر عهده دارند، می‌تواند با شفاف‌سازی اطلاعات، بیمه‌شدگان را که صاحبان اصلی بدنه تأمین اجتماعی هستند، از کیفیت عملکرد شرکت‌های شستا مطلع کند و در ضمن پژوهشگران را قادر سازد در پژوهش‌های خود از اطلاعات موجود در بورس استفاده کنند.

منابع

۱. ایزری، مهدی؛ صمدی، سعید و هادی تیموری (۱۳۸۷). بررسی عوامل مؤثر بر ریسک و بازده سرمایه‌گذاری در محصولات مالی. مجله روند، شماره ۵۴، صص ۱۵۲-۱۲۳.
۲. اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر سنجش و بهبود فضای کسب و کار در ایران.
۳. اعرابی، محمد و رحیم عابدی (۱۳۸۹). رابطه هماهنگی استراتژی سطح کسب و کار و استراتژی مالی با عملکرد سازمان. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات مدیریت صنعتی، سال هشتم، شماره ۱۹، صص ۲۷۷-۲۳۹.
۴. بت شکن، محمد هاشم و جلال سیف‌الدینی (۱۳۸۹). کسب و کارها و منابع تأمین مالی متناسب با آن‌ها. مجله اقتصادی - ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی، شماره ۹ و ۱۰ صص ۱۱۶-۸۶.
۵. بختیاری، صادق و افسانه شایسته (۱۳۹۱). بررسی تأثیر بهبود فضای کسب و کار بر رشد اقتصادی در کشورهای منتخب با تأکید بر ایران. فصلنامه علوم اقتصادی، سال ششم، شماره ۱۹، صص ۲۰۴-۱۷۵.
۶. پایگاه اطلاع‌رسانی تأمین اجتماعی (۱۳۹۵). معرفی اتحادیه بین‌المللی تأمین اجتماعی (ISSA). کد خبر ۳۱۱۷۴، ساعت ۱۳/۵۹، تاریخ ۱۳۹۵/۶/۸.
۷. تأمین سرمایه امید، واحد مهندسی مالی و مدیریت ریسک (۱۳۹۵). انواع روش‌های تأمین مالی شرکتی.
۸. چالزپی، جونز. ترجمه و اقتباس: دکتر رضا تهرانی و عسگر نوربخش (۱۳۸۶). کتاب مدیریت سرمایه‌گذاری. تهران، نگاه دانش، چاپ سوم.
۹. چشمی، علی و مهسا رضوی (۱۳۹۴). بررسی نقش تأمین اجتماعی در سهولت محیط کسب و کار: وضعیت جهانی و مسائل کارفرمایان ایرانی. کتاب مجموعه مقالات دومین همایش ملی بهبود محیط کسب و کار (جلد دوم)، معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی (دفتر پایش و بهبود محیط کسب و کار و دبیرخانه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی)، چاپ اول. ۱۳۹۴.
۱۰. داغانی، رضا؛ صیادی، محمد و حمید الهیاری ابهری (۱۳۹۰). تحلیل فرآیند سرمایه‌گذاری در محیط اقتصادی. تهران: انتشارات ترمه.
۱۱. روزنامه صبح ایران، روزنامه دنیای اقتصاد، شماره روزنامه ۲۸۳۹، شماره خبر ۱۳۹۱/۱۱/۲۰، <http://donya-e-eqtasad-com>.
۱۲. روزنامه صبح ایران، روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۲۸۵۴، تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۱، صفحه ۱۰ بورس.
۱۳. سایت شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی شستا، <http://www.ssic.ir/default.aspx?tabid=55>

۱۴. طیبی، کمال و زهرا زمانی (۱۳۹۶). آموزش عالی و بهبود محیط کسب و کار؛ مطالعه موردی ایران و چند کشور آسیایی منتخب. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، دوره ۲۳، شماره ۱، صص ۹۵-۱۱۳.
۱۵. غنی‌زاده، بهرام و زینب بارانی (۱۳۹۶). روش‌های تأمین مالی در بنگاه‌های اقتصادی. فصلنامه حسابدار رسمی، شماره ۲۹، صص ۶۹-۵۹.
۱۶. مجله اقتصاد (۱۳۹۴). بررسی چالش‌های تغییر نظام تأمین مالی از بازار پول به بازار سرمایه. هفته ۴، شماره ۱۲۶، صص ۳.
۱۷. نوری بروجردی، پیمان (۱۳۸۳). کتاب ارزیابی مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری. تهیه شده در مؤسسه سپینود شرق، تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱۲/۲۷.
۱۸. یزدان پناه، محمد (۱۳۹۶). نقش کمبود سرمایه‌گذاری در تأمین مالی و سرمایه‌گذاری آتی. دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
19. Edrees, A. (2015). Foreign Direct Investment, Business Environment and Economic Growth in Sub-Saharan Africa: Pooled Mean Group Technique.
20. Kaplan. S.N. & Zingales, L. (1997). Do Investment-cash Flow sensitivities provide useful measures of financing constraints? The quarterly journal of economics, 112(1), 169-215.
21. Wang, X. (2018). Comparative Analysis on Investment and Financing Models of Urban Rail Transportation. In: Tavana M., Patnaik S. (eds) Recent Developments in Data Science and Business Analytics. Springer Proceedings in Business and Economics. Springer, Cham.